

Souhrnné výsledky konjunkturálního průzkumu v podnikové sféře

Český statistický úřad provedl v červenci 2007 celostátní konjunkturální průzkum názorů vedoucích pracovníků vybraných podniků z oblasti průmyslu, stavebnictví, obchodu a vybraných odvětví služeb. Tento průzkum byl zaměřen **jednak na hodnocení situace v hlavních oblastech podnikové ekonomiky v červenci a na krátkodobý výhled pro příští měsíce ve srovnání se situací, jak se jevila respondentům v období průzkumu.**

Průzkum se týkal 978 průmyslových podniků (tržby z průmyslové činnosti těchto podniků představují více než polovinu tržeb za průmyslové podniky celkem), ve stavebnictví 463 podniků, tento soubor pokrývá zhruba polovinu stavebních prací provedených podle dodavatelských smluv ve stavebnictví celkem, 370 podniků obchodu a 750 podniků vybraných odvětví služeb.

Odpovědi v dotaznících byly zpracovány váženě podle tržeb, (resp. objemu stavebních prací), otázky z oblasti pracovní problematiky váženě počtem zaměstnanců příslušné organizace¹⁾.

1. Konjunkturální průzkum v průmyslových podnicích

V **průmyslu** se ve srovnání s předchozím měsícem mírně zvýšilo hodnocení současné **ekonomické situace**. 60,3 % respondentů hodnotí svou ekonomickou situaci jako dobrou, 38,3 % jako uspokojivou a 1,4 % jako špatnou. V rámci zpracovatelského průmyslu byla ekonomická situace uspokojivá u respondentů s 39,3 % tržeb. Jako špatnou označili svoji ekonomickou situaci respondenti z oblasti zpracovatelského průmyslu s 1,5 % tržeb. Dobrá ekonomická situace byla u respondentů s 59,2 % tržeb ze zpracovatelského průmyslu.

Hodnocení **celkové poptávky i zahraniční poptávky** se meziměsíčně zvýšilo také. Úroveň **celkové poptávky** (knihy zakázek) považovali za uspokojivou respondenti s 71,9 % tržeb, respondenti s 25,2 % tržeb hodnotili úroveň celkové poptávky po své produkci jako vyšší a respondenti s 2,9 % tržeb jako nízkou. V rámci zpracovatelského průmyslu byla úroveň celkové poptávky v období průzkumu hodnocena jako uspokojivá u respondentů se 68,9 % tržeb, jako nízká u respondentů s 3,2 % tržeb a vyšší poptávka byla u respondentů s 27,9 % tržeb.

Pro zahraniční odběratele dodává část svých výrobků zhruba 78 % z celkového počtu vybraných podniků. Z nich podniky se 62,3 % tržeb považovaly úroveň **zahraniční poptávky** za uspokojivou, podniky s 5,8 % tržeb za nízkou a jako vysokou označili poptávku zahraničních partnerů respondenti s 31,9 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu byla úroveň zahraniční poptávky považována za uspokojivou u respondentů se 64,9 % tržeb, u 6 % za nízkou a u 29,1 % za vysokou.

Výrobní činnost se vyvíjela příznivě u podniků s 32,4 % tržeb, poklesla u 6,1 % podniků a u podniků s 61,5 % tržeb byla výrobní činnost stabilizovaná. Ve zpracovatelském průmyslu se výrobní činnost zvýšila u respondentů s 35,7 % tržeb, snížení se týkalo podniků s 4,7 % a neměnnost podniků s 59,6 % tržeb.

Dle mínění respondentů se **zásoby** výrazně zvýšily. Stav **zásob hotových výrobků** považovali v období průzkumu respondenti s 84,2 % tržeb za normální v sezóně. Podniky se 10,3 % tržeb mají své zásoby vyšší a podniky s 5,5 % tržeb nízké. Stav **zásob surovin a materiálů** považují respondenti reprezentující 85,8 % tržeb za normální v sezóně.

Své **výrobní kapacity** využívali respondenti v průměru na 87,5 %, ve zpracovatelském průmyslu na 88,6 %. Podniky, jejichž tržby představují 52,1 % za celý soubor, využívaly své výrobní kapacity na 91 - 100 %, v rozsahu 81 - 90 % využívaly své výrobní kapacity podniky s 18,4 % tržeb. Za hlavní **bariéry vyššího růstu výroby** považují respondenti reprezentující 22,2 % tržeb především nedostatečnou poptávku a respondenti s 28,8 % tržeb uvedli, že bariéry růstu produkce své firmy nemají.

Konkurenční pozice na domácím trhu se u podniků s 90,1 % tržeb nezměnila, zlepšila se u podniků s 8,4 % tržeb a zhoršila se u 1,5 % podniků. U podniků, které vyvážejí do zahraničí, se u respondentů se 7,8 % tržeb zlepšila konkurenční pozice **na trzích Evropské unie**, pozice **na trzích v ostatních zemích** se zlepšila u respondentů s 15,9 % tržeb. Jako nezměněnou hodnotilo svoji pozici na trzích Evropské unie 91,4 % respondentů a v ostatních zemích respondenti s 83,4 % tržeb.

¹⁾ Hodnocení je provedeno pomocí konjunkturálních sald, což je rozdíl mezi odpověďmi ve variantách zlepšení (růst) a zhoršení (pokles) vyjádřený v %

Z hlediska **ekonomické situace** jsou očekávání respondentů pro příští tři měsíce téměř stejně vysoká jako červnu. Podle odpovědí v dotaznících by **celková ekonomická situace** měla v dalších třech měsících zůstat stabilizovaná u respondentů představujících 81,8 % tržeb. Zlepšení očekávají podniky se 16,9 % a zhoršení respondenti se 1,3 % tržeb. V průmyslu zpracovatelském se ekonomická situace zlepší u 17,5 % respondentů, u 1,1 % se zhorší a beze změny zůstane u podniků se 81,4 % tržeb.

Pro období **příštích šesti měsíců** jsou očekávání **ekonomické situace** nižší než v červnu. Pro příštích šest měsíců respondenti s 22 % tržeb očekávají zlepšení **ekonomické situace**, zhoršení s 0,8 % a respondenti představující 77,2 % tržeb se změnami úrovně ekonomické situace svého podniku neuvažují. Ve zpracovatelském průmyslu se ekonomická situace stabilizuje u respondentů představujících 76,7 % tržeb, ke zlepšení by mělo dojít u podniků s 22,6 % tržeb a ke zhoršení u podniků, které zahrnují 0,7 % tržeb za respondenty ze zpracovatelského průmyslu.

Celková poptávka (podle knihy zakázek) by se v **příštích třech měsících** ve srovnání se situací v období průzkumu neměla měnit u respondentů s 62,9 % tržeb, s oživením poptávky počítají respondenti s 31,2 % a se snížením respondenti s 5,9 %. Ve zpracovatelském průmyslu očekávají zvýšení celkové poptávky respondenti s 32,6 % tržeb, snížení očekává 6,2 % respondentů a neměnnost 61,2 % respondentů.

Celkový export by se měl zvýšit u respondentů s 32,5 % tržeb, s neměnností exportu počítají podniky, jejichž tržby činí 63,7 % za celý soubor a snížení exportu očekává 3,8 % respondentů. Ve zpracovatelském průmyslu očekávají zvýšení celkového exportu respondenti představující 36,1 % tržeb, pokles respondenti s 4,2 % tržeb a respondenti s 59,7 % tržeb se změnami exportu nepočítají.

Celkový dovoz by se měl v příštích třech měsících zvýšit u respondentů se 22,1 % tržeb za soubor podniků, které dovoz realizují, u respondentů se 76 % tržeb v této oblasti ke změnám nedojde a snížení dovozu předpokládají podniky s 1,9 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu očekává 24,6 % respondentů zvýšení dovozu, 2,1 % snížení a 73,3 % respondentů neočekává změny.

Své **výrobní kapacity vzhledem k zakázkám** považují pro příští měsíce za dostatečné respondenti s 74,8 % tržeb. Více než dostatečné výrobní kapacity by měly být u 5,1 % a nedostatečné u podniků s 20,1 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu jsou výrobní kapacity dostatečné u respondentů s 75,6 % tržeb, více než dostatečné u 4,8 % a nedostatečné u 19,6 % respondentů.

Pro období příštích tří měsíců respondenti očekávají převážně neměnnost **výrobní činnosti**. Zvýšení **výrobní činnosti** očekávají respondenti představující 27,1 % tržeb, se snížením počítá 4,9 % respondentů a respondenti s 68 % tržeb se změnami svých výrobních aktivit nepočítají. V oblasti zpracovatelského průmyslu očekávají růst výroby respondenti představující 28 % tržeb, neměnný vývoj 66,7 % respondentů a pokles výroby 5,3 % respondentů. Na otázku **zajištěnosti výrobních programů** z hlediska časové perspektivy odpovídali respondenti diferencovaně, a to zejména v souvislosti s odvětvovým zaměřením jejich výrobních aktivit. Ve zpracovatelském průmyslu by měla být výroba zajištěna (na základě zakázek) v normální pracovní době v průměru na 8,9 měsíců dopředu.

S poklesem **zaměstnanosti** počítá v příštích třech měsících proti situaci v období průzkumu 12,4 % počtu respondentů. Respondenti se 65,9 % počtu zaměstnanců se změnami v této oblasti nepočítají a růst předpokládají podniky s 21,7 % zaměstnanců. Obdobné tendence očekávají pro příští tři měsíce také respondenti z oblasti zpracovatelského průmyslu.

Ve srovnání se situací v období průzkumu by se měl **růst cen** průmyslových výrobků týkat 13,6 % tržeb. Se snížením cen uvažují respondenti u 6,8 % tržeb a s neměnností u 79,6 % tržeb. Přitom z respondentů, kteří uvažují s růstem cen, by u 28,3 % tržeb se měly ceny zvyšovat pomaleji než v minulých obdobích, stejně rychle u 70,1 % tržeb a rychleji u 1,6 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu by se měly ceny zvýšit u 13,4 % tržeb, snížit u 7,6 % tržeb a 79 % tržeb zpracovatelského průmyslu by se cenové změny neměly týkat.

Co se týká **finanční situace** mělo v období průzkumu závazky po lhůtě splatnosti 24,9 % z celkového počtu podniků, které odpověděly (tržby těchto podniků představují 13,7 % tržeb za všechny vybrané podniky).

Schopnost podniků platit své závazky ve lhůtě splatnosti se v dalších třech měsících nezmění u 86,1 % počtu respondentů, u 11,1 % se zlepší a u 2,8 % se zhorší.

Úroveň **úvěrů** se bude vyvíjet podle názorů podniků diferencovaně. Se změnami v objemu úvěrů nepočítá 48,2 % počtu podniků, zvýšení úvěrů očekává 9,4 % a snížení 16,2 % počtu podniků. Úvěry nebude mít 26,2 % počtu podniků.

Saldo **indikátoru důvěry v průmyslu** konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze tří ukazatelů (hodnocení celkové poptávky, zásoby hotových výrobků s opačným znaménkem a očekávaný vývoj výrobní činnosti) se vlivem zvýšení zásob oproti minulému měsíci, kdy dosáhlo nejvyšší hodnoty od června 2000, snížilo o 1,4 bodu. V meziročním srovnání je o 5,3 bodu vyšší.

2. Konjunkturální průzkum ve stavebních podnicích

Ve **stavebnictví** se hodnocení současné ekonomické situace meziměsíčně nezměnilo. V červenci hodnotilo 58,3 % respondentů svou **ekonomickou situaci** jako dobrou, 38,9 % jako uspokojivou a 2,8 % jako špatnou. **Stavební činnost** se zvýšila u podniků s 58,5 % objemu stavebních prací, k omezení stavební činnosti došlo u 3,4 % respondentů a u ostatních (s 38,1 % stavebních prací) ke změnám nedošlo.

Hodnocení **celkové poptávky** se zvýšilo. Úroveň **celkové poptávky** po produkci svého podniku považovali v období průzkumu za uspokojivou respondenti s 84,9 % stavebních prací. V podnicích, jejichž objem výroby představuje 6,9 % stavebních prací, považovali jejich zástupci úroveň celkové poptávky za vyšší a s 8,2 % za nízkou. Stejně hodnotili respondenti i **úroveň domácí poptávky**. Z podniků, které vykonávají práce v zahraničí, označili **zahraniční poptávku** za nízkou respondenti s 50,9 % stavebních prací a za uspokojivou se 48,6 % stavebních prací.

Jako hlavní **bariéry růstu produkce** svého podniku označují respondenti nedostatečnou poptávku, respondenti představující 25,9 % stavebních prací bariéry růstu produkce nemají.

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro období **příštích tří měsíců** jsou téměř stejná jako v červnu, pro **příštích šest měsíců** jsou nižší. **Celková ekonomická situace** by měla podle výsledků průzkumu zůstat v **příštích třech měsících** stabilizovaná u respondentů s 70,3 % objemu stavebních prací za všechny respondenty. Zlepšení své ekonomické situace předpokládají respondenti s 28,1 % stavebních prací a zhoršení s 1,6 %. **V příštích šesti měsících** by se měla ekonomická situace zlepšit u respondentů se 24,8 % výroby. Zhoršení své ekonomické situace signalizují pro příštích šest měsíců respondenti s 12,2 % výroby, ke změnám proti období průzkumu by nemělo dojít u 63 % respondentů.

Pro **příští tři měsíce** respondenti předpokládají zpomalení **stavební činnosti** a počítají s růstem **cen** stavebních prací. **Stavební činnost** by se měla zvýšit u respondentů představujících 31,5 % stavebních prací. Ke snížení stavební činnosti by mělo dojít v tomto období u respondentů se 2,1 % stavebních prací a stabilizovaný vývoj předpokládají podniky s 66,4 % výroby za celý soubor. Co se týká očekávaného vývoje **zaměstnanosti** se stabilizací v této oblasti počítají respondenti s 84,3 % zaměstnanců za celý soubor. Zvýšení počtu zaměstnanců proti situaci v období průzkumu předpokládá 11,8 % respondentů a snížení 3,9 % respondentů.

Stavebníci vypovídali také o **kapacitním zajištění svého výrobního programu na příští měsíce**. Z celkového počtu odpovídajících podniků uvedlo 77,7 %, že jejich výrobní kapacity budou v příštích měsících vzhledem k zakázkám, objednávkám a probíhajícím jednáním dostatečné. Objem stavebních prací těchto podniků představuje 64,9 % stavebních prací. Nedostatečné výrobní kapacity bude mít 15,1 % počtu respondentů s podílem objemu stavebních prací 5,2 % a více než dostatečné kapacity by měly být u 7,2 % počtu respondentů (objem jejich stavebních prací představuje 29,9 %).

V průměru by měla být dle odpovědí respondentů **stavební výroba zakázkově zajištěna** na zhruba 9 měsíců dopředu.

Růst **cen** předpokládají respondenti u 17,8 % své produkce, neměnnost u 81,9 % produkce. U těch respondentů, kteří uvádějí růst, porostou ceny pomalejším tempem než v předchozích obdobích u 15,5 % produkce, stejně rychle u 80,4 % produkce a rychleji u 4,1 % produkce.

Závazky po lhůtě splatnosti mělo 33,9 % počtu respondentů (objem stavebních prací těchto podniků představuje 18,8 % objemu za všechny respondenty).

Objem **úvěrů** se v příštích třech měsících nezmění podle výsledků průzkumu u 47 % počtu podniků, zvýšení úvěrů předpokládá 13,4 % a snížení 10,1 % počtu podniků. Úvěry nebude mít 29,5 % počtu podniků.

Saldo indikátoru důvěry ve stavebnictví, konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze dvou ukazatelů (hodnocení celkové poptávky a očekávaný vývoj zaměstnanosti v příštích třech měsících), se meziměsíčně zvýšilo o 0,5 bodu, ale je o 3 body nižší než před rokem.

3. Konjunkturální průzkum v obchodě

V odvětví **obchodu** se hodnocení současné **ekonomické situace** ve srovnání s červnem mírně zvýšilo. Jako dobrou hodnotilo v červenci **ekonomickou situaci** svého podniku 59,3 % respondentů, 38,6 % jako odpovídající sezóně a 2,1 % jako špatnou. Podle mínění respondentů se zásoby v červenci nezměnily. Současný **stav zásob** hodnotilo 89,2 % respondentů jako odpovídající sezóně a vysoký stav zásob mělo 10,4 % respondentů.

Vyšší **požadavky na dodavatele** budou mít v příštích třech měsících respondenti s 17,1 % tržeb, stejné požadavky budou mít firmy se 80,6 % tržeb a s 2,3 % nižší. **Počet zaměstnanců** se v příštích třech měsících nezmění u 67,6 % respondentů, 29,2 % očekává růst a 3,2 % respondentů pokles. Stabilizované **ceny prodávaného zboží** předpokládají pro další tři měsíce respondenti s 78,9 % tržeb, 8 % předpokládá pokles a 13,1 % respondentů očekává růst.

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro období **příštích tří měsíců** se oproti červnu snížila, pro období **šesti měsíců** se nezměnila. Z názoru respondentů na vývoj **ekonomické situace** podniku očekávaný v příštích šesti měsících vyplývá, že podniky s 53,3 % tržeb očekávají zlepšení své ekonomické situace, s 45,7 % žádné změny nepředpokládají a 1 % podniků očekává zhoršení.

Saldo indikátoru důvěry, konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze tří ukazatelů (hodnocení ekonomické situace, stav zásob s opačným znaménkem a očekávaný vývoj ekonomické situace) zvýšilo o 0,3, čímž vyrovnalo druhou nejvyšší hodnotu ve své historii; v meziročním srovnání je o 6,7 bodů vyšší.

4. Konjunkturální průzkum ve vybraných odvětvích služeb

Ve **vybraných odvětvích služeb** se podle respondentů v červenci nezměnilo hodnocení současné ekonomické situace, hodnocení poptávky se snížilo. Ve vybraných odvětvích služeb hodnotilo svoji současnou **ekonomickou situaci** 68,3 % respondentů jako dobrou, 30,8 % respondentů ji hodnotilo jako odpovídající sezóně a 0,9 % jako špatnou.

Očekávání vývoje **poptávky v příštích třech měsících** jsou rovněž nižší. Růst **poptávky** (knihy zakázek) po produkci podniku očekává 32,9 % respondentů, neměnný vývoj předpokládá 64,3 % respondentů a 2,8 % pokles. Neměnnost ve vývoji **cen** očekává 94,2 % respondentů, růst cen 4,2% respondentů a 1,6 % pokles. Pokles počtu **zaměstnanců** očekává 11,4 % respondentů, neměnnost 67,7 % a růst počtu zaměstnanců 20,9 % respondentů.

Očekávání **ekonomické situace** jsou pro období **příštích tří měsíců** téměř stejná jako v červnu, pro období **příštích šesti měsíců** jsou nižší.

Saldo indikátoru důvěry ve vybraných odvětvích služeb (je průměr tří sezónně očištěných ukazatelů - hodnocení ekonomické situace, hodnocení poptávky a očekávaná poptávka) se oproti minulému měsíci snížilo o 1 bod a je o 2,4 bodu nižší než v červenci 2006.